

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Carolus M. Romanorum Imperator, Et Francorum Rex,
Romano-Catholicus, Libris IV. Explicatus, Et Vindicatus**

Schaten, Nicolaus

Nevhsii, 1674

Præfatio Ad Lectorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99067)

❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧

P R Æ F A T I O
AD LECTOREM.

Paucis te benevole Lector convenire, & descriptionis hujus causam, rationemque exponere, necesse habeo. Scripseramus res gestas Romanorum, & Francorum per Westfaliam, ad formam, & institutum, quo Monumenta Paderbornensia, à FERDINANDO Principe & Episcopo Paderbornensi, in lucem sunt data, versabamurq; in Carolo M. eà tertià historię parte Saxoniam Christianam daturi, expositurique, quibus Caroli M. bellis, & laboribus barbari Saxonie populi perdomiti, & à superstitione inanum deorum ad veram Christi fidem perducti sint. Cum ecce nobis offertur importunum, & insolens scriptum, grandi satis libro contextum, quo scriptor probare contendit, Carolum M. non fuisse ex integro Romano-Catholicum, sed in plerisque fidei capitibus eam religionem coluisse, & in Saxoniam antiquitus introduxisse, quam post Lutherum, & Augustanam confessionem, modò Lutherani ex Lutheri doctrina profitentur. Libri inscriptio hæc est: Ostensio historico-theologica, quòd Carolus M. in quàm plurimis fidei articulis non fuerit formaliter Papista. Et quod inde toto libro inferre contendit: in quàm plurimis articulis fuisse Lutheranum. Vana falsaq; promissio, nec aliud, quàm novum, & inauditum hætenus paradoxon, non modò contra communem rectè sentientium opinionem, sed contra omnium etiam scriptorum, & sapientum judicium, contraq; omnem historie veritatem: quod falsitatis crimen, hoc potissimum nostro responso diluendum suscepimus. Auctor libri Christianus Nifanius gente Danus, Lutheranus Bilfeldiæ Prædicans, & ut multis se inscribit titulis, SS. Theologiæ Licentiatus, Superintendens,

P R Æ F A T I O

tendens, & Consistorialis Ravensbergicus. Hos ego magnificos fateor titulos præferre non possum, qui inter simplices me, & indignos Sacerdotes numero. Liber ejus in quatuordecim titulos, seu tractatus est digestus, sed opere prorsus tumultuario, & confuso, ut quisquis pervolverit, judicabit: quemadmodum Tertullianus lib. de Resurr. verè scripsit: Hæretici, conscientia infirmitatis, nunquam ordinate tractant. Atque ego cum hunc auctoris librum perlegerem, credebam me forum aliquod scrutarium ingredi, in quo omnis generis antiqua, obsoleta, attrita, & rancida veteramentorum merces exponerentur venum. Vidi nimirum, præter hoc de Carolo paradoxon, nihil ab eo proferri in medium, quod non ab alijs heterodoxis scriptoribus, adversus Catholicos sit prolatum & à centum jam annis, à centum scriptoribus confutatum, explosumque: ut totus hic liber nil nisi rapsodia videri possit, quam ex Chamiero, Kemnitio, Joanne Gerhardi, Dorscheo, alijsque contraxit, prorsus, ut Ioannes Gerhardi confusos illos tomos, & chaos controversiarum consarcinavit, à quo tumultuarium hunc scribendi genium induit. Et quis scribendi apud illos ordo, à quibus omnis in Ecclesia ordo turbatus est? Nullum his discrimen, sive ex Lutheranis suis, sive ex Calvinistis, sive ex Zwinglianis, & Sacramentarijs, sive ex Puritanis in Anglia, sive ex Trinitarijs in Transsylvania & Vngaria, sive ex alijs quibuscunque sectarijs, dogmata sua in speciem aliquam confirment, dummodo ex his Catholicos oppugnent. Quod & D. Augustinus in priscis hæreticis observavit: Opinio, inquit, diversa, vanitas una est: & quamlibet etiam opinionum varietate discordent, simili tamen vanitate colligantur: quemadmodum Samson caudas vulpium colligavit: quæ licet capitibus aliò, atque aliò averse, caudæ tamen in unum incendium Catholica messis colligatæ sint. Et quid vobis Catholica Ecclesia fecit? vera illa & pia, & casta mater, quæ majores vestros per unum Catholicum baptismum nobiscum regeneravit,

vit, & à Carolo M. tot sæculis, in uno pane & lacte aluit? Ac licet hi scriptores, etiam Catholicorum auctores magno numero introducant, id tamen non aliter faciunt, nisi ubi aut obscuro sunt, aut diversa tractant, aut diversis inter se sententijs intra Theologiae limites disceptant, quæ adversarij novâ fraude ita obtrudunt, quasi de fidei dogmatibus Catholici inter se dissentiant. Hac novâ arte firmaverunt sibi sermonem nequam, quâ imperitos decipiunt, vulpi-
um instar, inquit Augustinus, jacentium in cavernosis anfractibus. Hinc magno scriptorum heterodoxorum, & Orthodoxorum agmine prodit Nisanius, quos si eminus conspicias formidabilis exercitus se objicit; cominus si introspicias, non nisi vitrea argumentorumacies est, ut Augustinus in Iulianum scripsit. Pratendit argumentum, quasi auctor in uno Carolo M. perstiturus sit, nec ultra propositam questionem exiturus, interim per omnes fidei controversias grassatur. Quare & hominem sequi necesse fuit, ac cetera simul refellere. Visum quidem nonnullis, satis esse, si tantum Carolus M. vindicaretur: verum alijs magis probatum, integram consutationem dare; ne quantum in uno victores, tantum in altero victi ex silentio argueremur. Spondet præterea auctor in fronte libri modestiam scribendi, cum totus liber non nisi una calumniarum catena videri possit: aded in Ecclesiam Catholicam, in Pontifices, in Episcopos, Sacerdotes, Clericos, Monachos, Jesuitas, omniaque Catholicorum dogmata, ac sacra debacchatur. Atque ut omne maledicentiae virus effundat, non modo Catholicos multiplicis apostasie ab Apostolorum doctrina, sed & peculiari tractatu in Capita digesto, Angelolatriæ, Hagiolatriæ, Iconolatriæ, Lipsanolatriæ, Mariolatriæ, Artolatriæ, omnisq., quam fingere potuit idololatriæ, reos nos facit. Ut jam nulla secta in Europa, isthoc Dano iudice, & scriptore sit fœdior, ac detestabilior, quam Catholica religio, quam identidem Papisticam vocat. Hac illa modestia, quam veste ovina præfert. Nimirum ut

Psal. 63.

C

Spar-

P R Æ F A T I O

Spartanus Rex ex politicorum ingenio, ὅπερ ἡ λεοντὴ μὴ ἐφικνέται, καὶ ἀλωπεκὴν περσάπλεν. Vbi leonina non pertingit, oportet vulpinam assuere. Atque his tam nefandis erroribus, non modo Carolum M. sed omnes inde Imperatores, Reges, Duces, Principes, Comites, Nobiles, omnemque Clerum, & populum Christianum, ac Majores nostros obnoxios facit, donec à Luthero, si dijs placet, illa superstitionum, & idolomanie cæcitas detecta, & nova evangelij luce perfusa sit. Ausus etiam non obscure perstringere Principem & Episcopum nostrum Paderbornensem, quod is pro vigili pastoris cura, buccinatori è rusticana plebe, biblia hæresi infecta subtraxerit. Tanquam serò è Dania, & Aquilonis plagâ illâ, unde omne malum panditur, plebejus aliquis Prædicans, & Prædicantis filius evocandus, qui Episcopos Saxonie, & Germanie doceat. Quanta insania! An à vobis verbum Dei processit? aut in vos solos pervenit? Ut non prius per Carolum M. & primos Episcopos ad Saxones, & jam ante per Christi discipulos, Tre viros, Moguntiam, & Coloniam pervenerit, atque inde per Apostolicos viros, & sanctissimos Episcopos totâ Germaniâ disseminatum non sit? Quemadmodum suo etiam ævo D. Irenæus inter orbis Ecclesias, eas percenset, quæ in Germania erant Christi religione illustratæ. Hujus igitur adversarij librum, quo non modo Catholica Ecclesia, sed historia etiam Carolinæ nostræ veritas oppugnatur, refellendum suscepimus, intermissâ tantisper cæptâ historie descriptione: memores ænopole cujusdam, qui cum vinum promeret in cella, & uxor, quam habebat domirixosam Xantippen, tumultuaretur in culina jurgijs, & maledictis; ipse relicto epistolio, arreptoque fuste compefcuit mulierem. rogatus post à suis, cur interea damno suo passus fuisset vinum effluere? respondit: alterum fuisse prius necessarium. Ita nobis hic Prædicans occurrit primum corrigendus, prorsus ut D. Epiphanius scripsit: Omnis hæresis prava est mulier, quæ lites ex litibus querit, & serit. Nos hic in quiete, & bona

1. Cor.

14.

Epiph. de
Collyr.

A D L E C T O R E M.

bona pace viximus hæc tunc cum Lutheranis, & Reformatis, nec scripto laceffentes alios, nec laceffiti ab alijs, cum hic provocator insurgit, & tam contumelioso scripto exagitat Catholicos, nullum propè ut libri folium sit, in quo non tot calumnie, quot fallacie, tot scommata, quot mendacia. citius ut in navilignum desideres, quàm convicium in ejus scriptis: in quibus tamen nihil præter ἀνυποκρίτως ἄνθρωποι legas. Vtunque hæc dissimulare possemus, qui ejusmodi jam assueti sumus pati per innocentiam: quia tamen insultant Lutherani, & cum probro silentij nostri, responsionem exigunt; causa hæc religionis nostræ suscipienda fuit: tanto æquius, quanto sapientius monuit nos Cælestinus Romanus Episcopus: In causa fidei non carere suspitione taciturnitatem: præsertim in causa Religionis Catholicæ tam manifesta, quæ ex ipsa fronte libri, argumentiq., quo adversarius Carolum M. negat Romano-Catholicum, prudenti statim falsitatem aperit, tanquam Carolus M, dum Romæ à Leone Pontifice inunctus coronaretur Romanorum Imperator, & populus Romanorum acclamaret, CAROLO AVGVSTO, A DEO CORONATO, MAGNO, ET PACIFICO IMPERATORI ROMANORVM, VITA, ET VICTORIA, aliam præter Romanam religionem coluerit. Quapropter, ut tumultuarium, & insanum hujus auctoris librum refellerem, alius mihi etiam ordo instituendus fuit, ad quem omnia explicatius revocarem. Id verò ita præstiti, ut primo libro agerem de Ecclesia, quod & ipse adversarius fecit; secundo vero libro de Sacerdotio Christianæ religionis, de quo ille sub Magistratus Ecclesiastici nomine egit; tertio de Sacrificio, & Sacramentis; quarto de Justificatione, mandatorum observatione, & cultu Sanctorum. Ratio mihi fuit, quòd inter hæc salutaris quidam, & ordinatus à Deo sit nexus: Nam inventà Ecclesià, reperio verum religionis Sacerdotium, & cum eo Episcopos, & Sacerdotes, quos Christus constituit Doctores populo-

PRÆFATIO AD LECTOREM.

*rum, controversiarum iudices, & dispensatores mysteriorum
suorum, ex quorum potestate vera Ecclesia Sacramenta dependent.
Ex Sacramentis verò, quorum alia sunt mortuorum, alia vivorum,
vera justificatio, cultusq. Religionis. Methodo verò scriptionis hac
usus sum, ut primò Catholicam doctrinam firmarem, deinde consen-
tientem Caroli Magni subjungerem, ac demum adversarij objectio-
nes diluerem. Et quia adversarius simul ad historiam provocavit,
quam certè non legit, (quippe qui cum hac sua à nobis refelli intelli-
get, primùm Eginardum sibi comparare cœpit,) hinc ex Concilijs, &
Synodis Carolinis, & Capitularium Caroli libris, & Constitutioni-
bus, ex Francorum Annalibus, ceterisque antiquitatum monumen-
tis, defensionem deduxi, quo simul veritas Catholica ex singulis pla-
niùs, ordinatiusque in conspectum veniret. Tu quisquis es Lector,
fave & vale.*

ELEN-